

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права

Узгоджено:

Проректор з наукової роботи

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Гетьман А.П. _____

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Сучасні проблеми кримінології»

(варіативна)

(вибіркова)

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

2020-2021 рік

Силлабус навчальної дисципліни «Сучасні проблеми кримінології»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», третій освітньо-науковий рівень (доктор філософії)

Розробник:

Оболенцев Валерій Федорович, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри (Кримінології та кримінально-виконавчого права) протокол № ____ від _____ 2020 р.

Завідувач кафедри _____ д.ю.н., проф. Головкін Б.М.

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни.....	5
3. Вимоги викладача.....	6
4. Контрольні заходи результатів навчання.....	6
5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів.....	8
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів.....	8

1. Вступ

1. Данні про викладача, який викладає цей курс:

- Оболенцев Валерій Федорович, доцент кафедри Кримінології та кримінально-виконавчого права, кандидат юридичних наук, доцент;
- контактна інформація: режим перебування на кафедрі – щодня у робочі дні, контактні телефони (057 – 704 – 92 - 62), v.f.obolentsev@nlu.edu.ua

2. Ціль та завдання навчальної дисципліни.

Ціль навчальної дисципліни. Підготовка фахівців ступеня доктор філософії в галузі права, формування здатності вирішувати проблеми практичного та дослідницько-інноваційного спрямування у сфері вивчення та запобігання злочинності.

Завдання навчальної дисципліни. Розширення та поглиблення доктринальних уявлень про злочинність, методи її вимірювання, особливості кримінологічної детермінації, специфіку особистості злочинця та його жертви, теорію та практику запобігання злочинності. Формування знань і компетентностей щодо злочинності та окремих видів (груп) злочинів з урахуванням їх латентності, детермінації, запобігання та протидії злочинності на загальносоціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному рівнях, віктимологічної профілактики злочинів; вироблення практичних вмінь та навичок аналізу даних про злочинність, прогнозування злочинності та індивідуальної злочинної поведінки, організації та здійснення профілактичної діяльності, використання сучасних методів для реалізації цих завдань. Формування знань щодо наукових засад сучасної кримінологічної політики, проблеми вимірювання латентної злочинності, теорії пояснення причин злочинності та її застосування у правоохоронній діяльності, проблеми особистості злочинця, жертви злочину, наукового забезпечення державного та громадського контролю за злочинністю, запобігання насильству в сім'ї, рецидивній злочинності. Переосмислення наявних та формування нових комплексних знань щодо професійної практики у сфері юриспруденції, набуття вмінь щодо застосування методології наукових досліджень, проведення ґрунтовних наукових пошуків щодо актуальних проблем правозастосування, а також викладацької діяльності. Розвиток критичного і аналітичного мислення, набуття знань і компетентностей щодо новітніх інформаційних технологій. Набуття досвіду науково-педагогічної та науково-експертної діяльності.

3. Місце навчальної дисципліни в структурі освітньо-наукової програми:

- навчальна дисципліна відноситься до дисциплін кримінального циклу;
- вивчення даної дисципліни базується на наступних дисциплінах (пререквізити): кримінальне право, кримінальний процес, адміністративне право, теорія держави та права;

- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізити): правові засади запобігання корупції, антикорупційний комплаєнс, кримінально-виконавче право.

4. Опис навчальної дисципліни:

- кількість кредитів ЕКТС – 7,0;
- загальна кількість годин - 210;
- термін викладання - 1 семестр.

5. Перелік предметних компетентностей здобувача

ПК – 1. Знання та розуміння сучасних поглядів щодо предмету кримінології і її місця в системі правових наук.

ПК – 2. Знання сучасної методології і новітніх методів кримінологічних досліджень та уміння їх застосовувати у прикладних цілях.

ПК – 3. Знання сучасних поглядів щодо розуміння поняття злочинності, розуміння її онтології, опанування гносеологічних засадах її пізнання.

ПК – 4. Уміння орієнтуватися в інноваційних підходах до пояснення феномену злочинності, закономірностей її функціонування і розвитку.

ПК – 5. Знання сучасних поглядів на феноменологію злочинності, здатність до аналізу та інтерпретації статистичних показників злочинності.

ПК – 6. Уміння орієнтуватися в новітніх концепціях причин злочинної поведінки.

ПК – 7. Знання сучасних підходів у розумінні сутності кримінологічної детермінації, зв'язків злочинності з іншими явищами та процесами.

ПК – 8. Здатність класифікувати детермінанти злочинності та надання їх загальної характеристики відповідно до новітніх теоретичних напрацювань.

ПК – 9. Знання новітніх теорій правової герменевтики причин та умов злочинної поведінки.

ПК – 10. Знання понятійно-категоріального апарату кримінологічної віктимології, змісту віктимності і віктимної поведінки, уміння орієнтуватися у сучасних практиках віктимологічного запобігання злочинам.

ПК – 11. Знання новітніх положень вчення про особистість злочинця та розуміння гносеологічних засад її пізнання.

ПК – 12. Розуміння сучасних теорій відносно системних зв'язків соціального і біологічного в структурі особистості злочинця.

ПК – 13. Знання новітніх теорій пояснення закономірностей формування особистості злочинця, здатність до типологізації злочинців та розуміння характерних ознак різних типів злочинців у сучасних умовах.

ПК – 14. Знання тенденцій державної політики України у сфері запобігання злочинності.

ПК – 15. Знання сучасної системи запобігання злочинності в Україні, розуміння механізму та перспектив її функціонування.

ПК – 16. Здатність до кримінологічного прогнозування та планування заходів запобігання злочинності на засадах інформаційних технологій.

ПК – 17. Знання сучасного стану та кримінологічної характеристики насильницької злочинності, розуміння її актуальних детермінант, уміння розробляти заходи запобігання.

ПК – 18. Здатність до аналізу рівня, структури та динаміки злочинів проти власності, встановлення причин та умов їх вчинення та розроблення заходів запобігання у сучасних умовах.

ПК – 19. Знання сучасного стану та кримінологічної характеристики злочинності у сфері економіки, розкриття її детермінант та розроблення заходів запобігання.

ПК – 20. Знання сучасного стану організованої злочинності, уміння визначити її детермінаційний комплекс та орієнтуватися у перспективних заходах запобігання.

ПК – 21. Знання основних тенденцій професійної і рецидивної злочинності, розуміння специфіки сучасної детермінації цих видів злочинності та здатність до пошуку ефективних стратегій запобігання.

ПК – 22. Розуміння сутності корупційної злочинності, надання кримінологічної характеристики її сучасного стану, виявлення їх причин та умов, а також вміння розробляти перспективні заходи запобігання.

ПК – 23. Знання істотних ознак кіберзлочинності, розуміння її детермінантів у сучасних умовах та формулювання ідей щодо заходів запобігання.

ПК – 24. Знання сучасного стану стану наркозлочинності, її детермінації та особливостей запобігання у поточних умовах.

ПК – 25. Уміння надати характеристику сучасного стану та детермінант злочинності неповнолітніх, визначати комплекс заходів запобігання.

ПК – 26. Знання основних тенденцій поширення злочинів проти довкілля, встановлення причини та умов їх вчинення, розроблення дієвих заходів запобігання.

В результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1. Демонструвати знання сучасних теорій предмету кримінології, її місця в системі правових наук.

РНС НД – 1.2. Характеризувати сучасні погляди щодо методології і методів кримінологічних досліджень у практиологічному вимірі.

РНС НД – 1.3. Розкривати поняття злочинності, проаналізувати її онтологію, визначити гносіологічні засади пізнання згідно новітніх поглядів фахівців.

РНС НД – 1.4. Демонструвати уміння формулювати нові гіпотези щодо пояснення феномену злочинності, закономірностей її функціонування і розвитку.

РНС НД – 1.5. Аналізувати феноменологію злочинності на підставі актуальної статистичної звітності.

РНС НД – 1.6. Пояснювати різницю між різними концепціями причин злочинної поведінки на засадах новітніх кримінологічних теорій.

РНС НД – 1.7. Розкривати природу кримінологічної детермінації злочинності, продемонструвати зв'язки і залежності з суспільними явищами і процесами на засадах новітніх напрацювань кримінологів.

РНС НД – 1.8. Класифікувати і характеризувати сучасні детермінанти злочинності.

РНС НД – 1.9. Демонструвати знання та розуміння правової герменевтики причин та умов злочинної поведінки в умовах поточної криміногенної ситуації в Україні.

РНС НД – 1.10. Відтворити термінологію кримінологічної віктимології, розкрити зміст віктимності і віктимної поведінки, продемонструвати уміння орієнтуватися у новітніх заходах віктимологічного запобігання злочинам.

РНС НД – 1.11 Розкрити основні положення вчення про особистість злочинця та охарактеризувати гносіологічні засади її пізнання згідно до нових напрацювань кримінологів.

РНС НД – 1.12. Проаналізувати проблеми ювенальної юстиції.

РНС НД – 1.13. Відтворити закономірності формування особистості злочинця, провести типологію злочинців та пояснити характерні ознаки різних типів злочинців в сучасних умовах криміногенної ситуації.

РНС НД – 1.14. Проаналізувати особливості інноваційної діяльності органів охорони правопорядку та інноваційного менеджменту у сфері запобігання злочинності.

РНС НД – 1.15. Проаналізувати систему запобігання злочинності в Україні та визначити індикатори якості й ефективності її функціонування в сучасних умовах.

РНС НД – 1.16. Здійснити кримінологічні прогнози та розробити плани заходів запобігання злочинності.

РНС НД – 1.17 Проаналізувати рівень, структуру та динаміку латентної злочинності та запропонувати заходи запобігання в умовах сучасної криміногенної ситуації в Україні.

РНС НД – 1.18. Коментувати проблематику державного та громадського контролю заходів запобігання злочинності, генерувати нові ідеї щодо пошуку шляхів і заходів запобігання у сучасних умовах.

РНС НД – 1.19. Оцінити стан насильства у сім'ї, проаналізувати детермінаційний комплекс, продемонструвати здатність розробляти заходи запобігання в умовах сучасної криміногенної ситуації в Україні.

PHC НД – 1.20. Оцінити стан рецидивної злочинності, проаналізувати детермінаційний комплекс, продемонструвати здатність розробляти заходи запобігання в умовах сучасної криміногенної ситуації в Україні.

PHC НД – 2.1. Охарактеризувати насильницьку злочинність, розкрити її детермінанти та сформулювати заходи запобігання в умовах сучасної криміногенної ситуації в Україні.

PHC НД – 2.2. Оцінити стан організованої злочинності, проаналізувати детермінаційний комплекс, продемонструвати здатність розробляти заходи запобігання в умовах сучасної криміногенної ситуації в Україні.

PHC НД – 2.3. Розкривати сутність корупційної злочинності, охарактеризувати корупційні злочини, проаналізувати їх причини та умови, розробляти ефективні заходи запобігання на засадах діючого законодавства та нових кримінологічних теорій.

PHC НД – 2.4. Знати істотні ознаки кіберзлочинності, Проаналізувати її детермінанти, визначати стратегічні напрями і заходи запобігання у сучасних умовах.

PHC НД – 2.5. Оцінити стан наркозлочинності у сучасних умовах, проаналізувати детермінанти, визначити особливості запобігання згідно поточного законодавства.

PHC НД – 2.6. Охарактеризувати злочинність неповнолітніх в умовах сучасної криміногенної ситуації в Україні, розкрити її детермінанти, визначити комплекс заходів запобігання.

PHC НД – 2.7. Продемонструвати знання основних тенденцій поширення злочинів проти довкілля в сучасних умовах, причини та умов їх вчинення, сформулювати заходи запобігання.

2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни

2.1. Анотація програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальна частина. Базові засади кримінології.

Поняття та наукове значення кримінологічної детермінації. Взаємозв'язок злочинності з різними соціальними і психологічними явищами

та процесами. Класифікація детермінант злочинності, критерії класифікації (за механізмом впливу на злочинність, за рівнем, змістом, природою та ін.).

Соціологічні концепції злочинності. Теорія аномії (Е. Дюркгейм, Р. Мертон). Теорія диференціальної асоціації (Е. Сатерленд). Теорія стигматизації (таврування, інтеракції) (Ф. Танненбаум, Е. Лемерт, Г. Беккер). Теорія соціального контролю (А. Рейсс, Ф. Най, М. Гоулд, Т. Хірші). Теорія конфлікту культур (Т. Селлін). Теорія субкультури насильства (М. Фольфганг, Ф. Ферракуті).

Біосоціальні теорії злочинності. Теорія «природженого злочинця» (Ч. Ломброзо, Р. Гарофало, Е. Феррі, Д. ді Тулліо). Психосексуальна теорія злочинності (З. Фрейд). Теорія конституціональної схильності (Е. Кречмер). Теорія небезпечного стану (Р. Гарофало, Ж. Пінатель, Д. Сабо, Дж. Канепі). Теорія навчання (Г. Ю. Айзенк, Г. Траслер).

Сучасні вітчизняні теорії криміногенної детермінації. Багатофакторний підхід І. Даньшина. Криміногенна детермінація за А. Закалюком. Біопсихологічна теорія А. Зелінського. Інституціональна теорія В. Дрьоміна. Натурфілософія О. Костенка.

Детермінанти злочинності: економічні, соціальні, суспільно-психологічні, політичні, організаційно-управлінські та інші соціальні явища і процеси. Теоретичні проблеми детермінації сучасної злочинності в Україні. “Фонові явища” (алкоголізм, наркоманія, проституція, насильство в сім’ї, безпритульність тощо) та їх роль у детермінації злочинності.

Поняття та сутність державного контролю. Формування та розвиток державного контролю. Принципи державного контролю та його види. Стадії державного контролю, їх характеристика та особливості. Організаційно-правові засади формування контролю. Головні напрями державного контролю за злочинністю. Злочинність як об’єкт державного контролю. Громадський контроль як особливий вид контролю за злочинністю. Співвідношення державного контролю з громадським контролем.

Філософське осмислення поняття особистості злочинця. Поняття особистості злочинця та його співвідношення із суміжними поняттями. Методологія дослідження особистості злочинця. Застосування статистичних, соціологічних, психологічних та інших методів для вивчення особистості злочинця. Рівні дослідження особистості злочинця. Підходи до структуризації особистості злочинця. Часові межі існування особистості злочинця: практичне значення. Проблема співвідношення соціального та біологічного в особистості злочинця. Особистість злочинця у працях прибічників класичного, антропологічного та соціологічного напрямів кримінологічної науки. Основні зарубіжні та вітчизняні концепції щодо особистості злочинця. Процес криміналізації особистості: його зміст та форми. Класифікація та типологія

особистості злочинця. Сфери теоретичного та практичного застосування знань про особистість злочинця.

Поняття латентної злочинності. Характеристика основних поглядів сучасних кримінологів на це явище (І.М. Даньшин, А.Ф. Зелінський, В.Ф. Оболенцев). Види латентної злочинності. Негативні соціальні, політичні, економічні наслідки латентизації. Способи вимірювання обсягів латентної злочинності. Порядок обрахування коефіцієнту латентності окремих видів злочинів. Дії злочинців як фактор латентизації злочинів. Недоліки в роботі правоохоронних органів, які обумовлюють латентність злочинних посягань. Дії сторонніх осіб, що сприяють латентизації. Засоби виявлення латентних злочинів. Способи запобігання латентизації. Сучасний стан та тенденції латентної злочинності в Україні. Міжнародний досвід вивчення, виявлення та запобігання латентній злочинності.

Концепція ювенальної юстиції (правосуддя для неповнолітніх) – основні положення, позитивні, негативні аспекти. Актуальність впровадження в Україні. Історія виникнення системи ювенальної юстиції. Ювенальна кримінологія та її значення для ефективного функціонування ювенальної юстиції в Україні. Елементи системи ювенальної юстиції. Категорії дітей, які є об'єктом впливу системи ювенальної юстиції. Суб'єкти поведінки і захисту прав дітей, які знаходяться у конфлікті із законом або які опинились у складній життєвій ситуації. Шляхи мінімізації злочинності неповнолітніх та їх віктимізації за допомогою системи ювенальної юстиції. Програми відновного правосуддя.

Поняття і предмет кримінологічної віктимології. Історія розвитку віктимологічної науки. Поняття та класифікація жертв злочинів. Поняття віктимності та віктимної поведінки. Види віктимної поведінки та її роль в механізмі вчинення злочину. Віктимізація в Україні: стан та детермінація. Поняття групової(масової) та індивідуальної віктимності. Віктимологічне запобігання злочинності.

Актуальність проблеми насильства в сім'ї в Україні, соціальна обумовленість правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з насильством в сім'ї. Види сімейного насильства. Кримінологічна характеристика злочинів, пов'язаних з проявами фізичного, психічного, економічного і сексуального насильства в сім'ї. Основні риси осіб, які вчинили насильство в сім'ї. Віктимологічна характеристика жертв сімейного насильства. Детермінанти та головні напрями запобігання насильства в сім'ї. Органи і установи як суб'єкти здійснення заходів запобігання та протидії насильству в сім'ї.

Проблема множинності (повторюваності) злочинів у кримінальному праві і кримінології. Кримінологічний погляд на рецидивізм. Кримінологічна характеристика рецидивізму в Україні і світі. Усталені форми рецидивізму. Професійна злочинність. Насильницька рецидивна злочинність. Злочинність осіб із вадами психічного та фізичного розвитку. Кримінальна субкультура. Тенденції розвитку рецидивної злочинності в Україні і світі. Специфічні заходи запобігання рецидивній злочинності.

Модуль 2. Особлива частина. Теорія окремих видів злочинності та їх запобігання.

Кримінологічна характеристика насильницької злочинності проти життя та здоров'я особи. Основні кримінологічні риси особистості злочинців, які вчиняють насильницькі злочини. Причини та умови насильницької злочинності проти життя та здоров'я особи. Запобігання насильницькій злочинності проти життя та здоров'я особи.

Поняття та кримінологічна характеристика кіберзлочинності. Особистість кіберзлочинця. Причини та умови вчинення кіберзлочинів. Запобігання кіберзлочинності.

Поняття організованої злочинності. Кримінологічна характеристика організованої злочинності. Особистість злочинця, основні риси. Причини та умови організованої злочинності. Запобігання організованій злочинності. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання організованій злочинності.

Кримінологічна характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів. Причини та умови злочинів у сфері обігу наркотичних засобів. Запобігання злочинам у сфері обігу наркотичних засобів.

Визначення корупції як соціального явища, види корупційних проявів. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності. Типи корупціонерів. Причини та умови корупційної злочинності. Запобігання корупційній злочинності. Міжнародно-правові документи у сфері контролю корупції.

Поняття злочинів проти довкілля. Кримінологічна характеристика злочинів проти довкілля. Особистість злочинця, який учиняє злочини проти довкілля. Причини та умови злочинів проти довкілля. Запобігання злочинам проти довкілля.

2.2. Основні модулі навчальної дисципліни

Вказується перелік модулів, кількість кредитів і годин, види навчальних занять, самостійна робота здобувачів

№	Модуль/назва	Кількість кредитів ЄКТС	Всього годин	Аудиторні заняття (контактні)				Самостійна робота здобувачів
				Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Інші види занять**	
1	Модуль 1 Назва: Загальна частина. Базові засади кримінології		120	16	18	-	-	86
2	Модуль 2 Назва: Особлива частина. Теорія окремих видів злочинності та їх запобігання.		90	12	14	-	-	64
Разом:		7,0	210	28	32	-	-	150

3. Вимоги викладача

Здобувачі *повинні*: готуватися до занять, приймати активну участь у роботі на заняттях, поводитися чемно.

Здобувачам *рекомендується*: використовувати новітню літературу бібліотечних фондів та доступну в інтернеті, застосовувати методичні видання кафедри на Університету.

Викладач *бере до уваги* ступінь готовності здобувача до занять, наполегливість у підготовці матеріалу та активність на заняттях.

Обов'язковою вимогою є дотримання здобувачами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

4. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань в рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи.

Передбачаються: комплексний іспит зі спеціальності, науково-педагогічна практика, есе, презентації, періодичні атестації, захист дисертаційної роботи доктора філософії за спеціальністю.

4.1. Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів:

семінарські заняття - 30 балів;

виконання завдань СРС - 10 балів;

іспит - 60 балів.

Разом: 100 балів.

Підсумки педагогічного контролю проставляються в відомості по накопичувальним принципам і є підставою допуску до іспиту. Якщо здобувач набрав протягом семестру за підсумками поточного контролю менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни, то він до іспиту не допускається.

4.2. Шкала підсумкової оцінки знань здобувачів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮАУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89

C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язкий повторний курс		1 – 34

4.3. Методи педагогічного контролю

Традиційні методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань тощо;
- методи письмового контролю: розв'язання тестових завдань, контрольні роботи, есе у рамках запропонованих тем тощо;

Інноваційні методи:

- портфолію, кейс-вимірювачі, есе тощо;

Методи самоконтролю:

- уміння самостійно оцінювати свої знання, peer review тощо.

5. Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів

Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів:

- виконання домашній завдань;
- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою;
- створення портфолію начального курсу та його презентація;
- розробка кейсів;

- підготовка колекцій документів, матеріалів тощо;
- підготовка тематичних презентацій;
- підготовка та публікація наукових статей, тез тощо.

6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів

- Література основна:

1. Даньшин И. Н. Общетеоретические проблемы криминологии : монография / И. Н. Даньшин. – Харьков : Прапор, 2005. – 224 с.

2. Закалюк А. П. Курс сучасної української криминології : теорія і практика : у 3 кн. – К. : Ін юре, 2007.

3. Криминологія : підручник / Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О. В. Лисодєд та ін. ; за ред. Б. М. Головкіна. – Х. : Право, 2020. – 386 с.

4. Денисов С. Ф. Криминологія (Особлива частина): навчальний посібник / С. Ф. Денисов, Т. А. Денисова, С. Г. Кулик. – Запоріжжя: КПУ, 2012. – 705 с.

5. Криминологія : підручник / А. М. Бабенко, О. Ю. Бусол, О. М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю. В. Нікітіна, С. Ф. Денисова, Є. Л. Стрельцова. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Харків : Право, 2018. – 416 с. (Режим доступу : http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/2883/1/3107_IR.pdf).

6. Закалюк А. П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика: у 3-х книгах / А. П. Закалюк. – Кн. 1: Теоретичні засади та історія української криминологічної науки. – Київ: Ін Юре, 2007. – 424 с.

7. Закалюк А. П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика: у 3-х книгах / А. П. Закалюк. – Кн. 2: Криминологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – Київ: Ін Юре, 2007. – 712 с.

8. Закалюк А. П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика: у 3-х книгах / А. П. Закалюк. – Кн. 3: Практична криминологія. – Київ: Ін Юре, 2008. – 320 с.

9. Криминологія / О. С. Стеблинська. – К. : Ін-т крим.-викон. служби, 2014. – 126 с. (Режим доступу : http://ikvsu.kvs.gov.ua/sites/default/files/imce/posibnik_kriminologiya.pdf).

- Література додаткова (5-10 джерел).

1. Головкін Б. М. Криминологічні проблеми умисних вбивств і тяжких тілесних ушкоджень, що вчиняються у сімейно-побутовій сфері : монографія / Б. М. Головкін. – Х. : Нове слово, 2004. – 252 с.

2. Головкін Б. М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання : монографія / Б. М. Головкін. – Х.: Право, 2011. – 432 с.

3. Даньшин І. М. Усталені форми злочинності (кримінологічний нарис) / І. М. Даньшин. – Х. : Акта, 2002. – 147 с.

4. Батиргарєєва В. С. Рецидивна злочинність в Україні : соціально-правові та кримінологічні проблеми : монографія / В. С. Батиргарєєва. – Х. : Право, 2009. – 576 с.

5. Голіна В. В. Державне програмування і регіональне планування заходів запобігання злочинності в Україні / В. В. Голіна, С. Ю. Лукашевич, М. Г. Колодяжний ; за заг. ред. В. В. Голіни. – Х. : Право, 2012. – 304 с.

6. Голіна В. В. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми боротьби з бандитизмом. Соціально-правове і кримінологічне дослідження : монографія / В. В. Голіна. – Х. : Регіон-інформ, 2004. – 212 с.

7. Злочинність у паливно-енергетичній сфері України : кримінологічна характеристика та запобігання : монографія; за ред. Б. М. Головкіна. – Х. : Право, 2013. – 248 с.

8. Кальман О. Г. Стан і головні напрямки попередження економічної злочинності в Україні : теоретичні та прикладні проблеми : монографія / О. Г. Кальман. – Х. : Гімназія, 2003. – 352 с.

9. Лукашевич С. Ю. Попередження злочинності засуджених в місцях позбавлення волі : монографія / С. Ю. Лукашевич. – Х.: СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2006. – 104 с.

10. Оболенцев В. Ф. Латентна злочинність: проблеми теорії та практики попередження / В. Ф. Оболенцев. – Х. : СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2005. – 128 с.

11. Сметаніна Н. В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології : монографія / Н. В. Сметаніна; за заг. ред. В. В. Голіни. – Х. : Право, 2016 – 192 с.

12. Шостко О. Ю. Протидія організованій злочинності в Європейських країнах: монографія / О. Ю. Шостко. – Х. : Право, 2009. – 400 с.

Інтернет-ресурси.

<https://www.rada.gov.ua/>

<https://www.kmu.gov.ua/>

<https://www.president.gov.ua/ru>

<https://www.president.gov.ua/ru>

<https://nazk.gov.ua/uk/>

CEHMK.